

Rudi Vranckx maakt documentaire over WOI in Leuven

‘Ook wij waren ooit vluchtelingen’

Een eeuw nadat Duitsland het neutrale België binnenviel, lijken we vooral de gruwel aan het West-Vlaamse front te herdenken. Nochtans verliep de doortocht naar Flanders Fields niet zonder slag of stoot. Voor de documentaire *De brand van Leuven* kroop Rudi Vranckx in zijn vertrouwde rol van oorlogsjournalist.

ROBIN BROOS

Vijfentwintig augustus 1914. Leuven staat in brand. Als vergelijking voor een veronderstelde aanval van sluipschutters, wordt de stad beschoten en vernield door de Duitse bezetter. Ook van de historische universiteitsbibliotheek en haar inhoud blijft niets over.

In de documentaire film *De brand van Leuven* blikt Leuvenaar Rudi Vranckx terug op de blinde oorlogsrazernij van een eeuw geleden. De journalist speelt gids door de geplunderde stad. Hij vertelt het verhaal van een oorlog die hem altijd bijzonder heeft geboeid.

“De brand van Leuven is een vergeten stukje geschiedenis”, vertelt Vranckx. “Als we het over de Eerste Wereldoorlog hebben, gaat het meestal over de IJzer, het front en de frontbeweging. Zelden over het vernielen van erfgoed, het collectief straffen van een bevolking, over de oorlogsmisdaden.

“Drie kwart van de Leuvense bevolking is honderd jaar geleden moeten vluchten. Daarom vind ik het belangrijk om die aspecten ook in moderne conflicten te beklemtonen. Wat er een eeuw geleden in Leuven is gebeurd, doet me verdorie denken aan wat ik nu in Bagdad of Aleppo zie. Ook wij waren ooit vluchtelingen. Besef dat, hou die spiegel voor ogen. Dat is de les van Leuven.”

● Rudi Vranckx, met het Leuvense stadhuis op de achtergrond: ‘Ik breng het verhaal op dezelfde manier zoals ik dat doe in

Burgerjournalist

Het zijn die parallellen die Vranckx ertoe bewogen om iets rond de Eerste Wereldoorlog te doen. "Ik kon me alvast niet inbeelden dat ik er niets mee zou doen, al moest het wel iets zijn dat me boeide. Voor de *Oorlogskranten* had ik al een paar columns geschreven. Daarvoor kroop ik in de huid van een verslaggever die de oorlog van een eeuw terug in zijn eigen stad meemaakte, zoals een burgerjournalist in Aleppo dat vandaag doet. Zou ik dan op eenzelfde afstandelijke manier kunnen berichten?"

Die burgerjournalistiek beschouwt Vranckx niet als een bedreiging voor zijn eigen job. Integendeel. Volgens hem heeft het altijd in een of andere vorm bestaan. "In de Eerste Wereldoorlog verschenen er prentkaarten – ook gebruikt voor propaganda – om de oorlog aan te klagen en de misdaden aan te duiden. Albert Fuglister is zelfs tijdens de oorlog met zijn dagboekverhaal van Leuven naar Frankrijk en Zwitserland getrokken om over de verschikkingen te getuigen. Hij was een burgerjournalist van zijn tijd, een eerstelijnsgetuige.

"Vandaag kan dat instant en interactief. Alleen blijft er een bepaald soort journalistiek nodig die ter plekke gaat. Iemand die de voeling met ter plekke bewaart, die filtert en zijn publiek door de berichten gidst."

Voor *De brand van Leuven* doet Vranckx iets tussen nieuws- en documentairestijl in. "Er wordt vandaag niet meer geschoten in Leuven. Ik moest dus geen kogelvrije vest dragen. (lacht) Voor de documentaire

mijn verslaggeving uit conflictgebieden.' © JONAS LAMPENS

Het oorlogsdagboek van Leuven

In de marge van de herdenkingsvieringen vertelt historica Hilde Verboven het verhaal van de Leuvense bezetting. Dat doet ze op een blog, in dagboekvorm, op basis van publicaties en geschriften van toen. Onder meer de door Vranckx aangehaalde Albert Fuglister komt aan bod. In totaal treden tien personages op de voorgrond.

'In mijn oorlogsdagboeken geef ik de gewone mens een stem', zegt Verboven. 'Elk personage geeft vanuit zijn of haar eigen achtergrond een andere kijk op de gebeurtenissen. Het is geen koele, afstandelijke historische blik, maar een beleefd en doorleefd verhaal. Als ooggetuigen van toen, verslaan zij voor ons het nieuws uit Leuven, elk vanuit zijn eigen achtergrond.'

De blog is nog tot 28/10 dagelijks te volgen op oorlogsdagboekleuven.be

brengen we een zo getrouw mogelijke weergave van wat er gebeurd is op basis van bronnen en het schaarse beeldmateriaal dat er bestaat.

Misdadiger Foch

"Al breng ik het verhaal wel op dezelfde manier zoals ik dat doe in mijn verslaggeving uit conflictgebieden. Ik ben maar één mens, ik doe wat ik doe."

De documentaire eindigt met de inhuldiging van het monument voor de oorlogsslachtoffers op het Martelarenplein in Leuven. De omstreden maarschalk Foch – die heel wat soldaten nodeloos de dood zou hebben ingejaagd – woonde in 1925 de plechtigheden bij. Er werd in de stad zelfs een plein naar hem genoemd. Iets wat het huidige stadsbestuur recent ongedaan heeft gemaakt. Een beslissing die Vranckx alleen maar kan toejuichen.

"Ze hadden er ook Oorlogsmisdadiger Fochplein van mogen maken", vindt Vranckx. "Straatnamen zijn sowieso een uiting van de tijdgeest. Ze veranderen is een nuttig statement. Een mens die door zijn waanzinnige oorlogsstrategie zoveel doden op zijn geweten heeft, die symbool staat voor hoe de strijd toen gevoerd is, verdient geen plein.

"Zijn naam is nu vervangen door die van Pieter De Somer, de eerste rector van de universiteit, een mens die staat voor cultuur en openheid en aan de wieg stond van het poliovaccin. Dat vind ik mooi."

'Wat er een eeuw geleden in Leuven is gebeurd, doet me verdorie denken aan wat ik nu in Bagdad of Aleppo zie'

RUDI VRANCKX

***De brand van Leuven* is een productie van Fonk vzw en verschijnt vandaag op dvd. Naast de docu bevat de dvd ook een interview met de laatste getuige van de ramp, Marie Legrand. Meer info www.debrandvanleuven.be**